

Komenda Stołeczna Policji

**Materiały do XV Edycji Konkursu
„Poznajmy się bliżej”**

Warszawa 2009

WITAMY W XV EDYCJI NASZEGO KONKURSU!!!

Jesteśmy dumni, że już od 15 lat gościmy w Waszych szkołach. Spotykamy się na zajęciach edukacyjno-profilaktycznych, turniejach, festynach i zabawach organizowanych na rzecz poprawy Waszego bezpieczeństwa.

Tym, którzy dotąd się nie zetknęli z konkursem, stworzyliśmy kolejną szansę zapoznania się z założeniami, zawartymi w tej wirtualnej publikacji.

Spytacie, czy warto? - Tak, na pewno!

Nasi mili młodsi i nieco starsi, przyjaciele!

Mamy nadzieję, że informacje, które oddajemy w Wasze ręce, będą służyły Wam pomocą w uzupełnieniu już wcześniej zdobytych wiadomości, a ich wykorzystanie pozwoli Wam ustrzec się przed niebezpieczeństwami oraz wykształci w Was postawę charakteryzującą się świadomością zagrożeń, asertywnością, ostrożnością oraz umiejętnością właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia.

Przeczytajcie i dokładnie omówcie zawarte w tekście wiadomości, a następnie napiszcie, co jeszcze Waszym zdaniem powinno się znaleźć w tym opracowaniu.

Mamy nadzieję, że ta wirtualna książeczka przyczyni się do tego, iż unikniecie w życiu wielu kłopotów, czego życzą Wam stołeczni policjanci.

Nasz adres:

**WYDZIAŁ PREWENCJI
KOMENDY STOŁECZNEJ POLICJI**

ul. Nowolipie 2
01-150 Warszawa

www.ksp.waw.pl

e-mail: – prewencja@policja.waw.pl,

Koordynatorem konkursu z ramienia Wydziału Prewencji KSP jest kom. Edyta Bednarczyk-Marek, tel. (022) 603 82 41.

Opracowano na podstawie materiałów Komendy Stołecznej Policji.

Wiedzą, że posiadacie już pewną wiedzę o Policji. Znamy się z poprzednich edycji konkursu „Poznajmy się bliżej” oraz zabaw i festynów, które dla Was organizujemy. Chcielibyśmy, abyście uważnie przeczytali tę wirtualną książeczkę (najlepiej wspólnie z Waszym wychowawcą). Zależy nam bardzo, aby zapoznać Was z pracą **Policji** oraz ułatwić spotkania z policjantami, którzy pracują w pobliżu Waszej szkoły po to, aby przekazali Wam wiedzę nt. niebezpieczeństw, z którymi możecie się zetknąć i sposobów ich unikania.

Zawarte w niej treści pomocne będą w rozwiązaniu testu wiedzy.

DRODZY PRZYJACIELE!

Na początek powiemy Wam o powstaniu Policji, jej strukturze i wykonywanych zadaniach

Policja Państwowa została utworzona ustawą Sejmową z dnia 24 lipca 1919 roku. Dla upamiętnienia tego zdarzenia 24 lipca każdego roku obchodzone jest nasze święto. Policjanci II Rzeczypospolitej rekrutowali się w znacznej części spośród członków straży obywatelskich, stanowiących społeczne organizacje bezpieczeństwa tworzone u schyłku I wojny światowej.

W czasie okupacji hitlerowskiej polscy policjanci aktywnie włączyli się w nurt działalności konspiracyjnej, m.in. zasilając szeregi Armii Krajowej.

Na podstawie postanowień Manifestu Lipcowego w dniu 7 października 1944 roku rozwiązano przedwojenną Policję Państwową i w jej miejsce utworzono Milicję Obywatelską. Obecna Policja powstała w wyniku przekształcenia Milicji Obywatelskiej w Policję na mocy Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku.

Pierwszym Komendantem Głównym Policji był nadinspektor Leszek Lamparski. W dniu 2 maja 1991 roku społeczeństwo Warszawy ufundowało stołecznym policjantom sztandar. Dzień ten jest Świętem Policji Warszawskiej. Natomiast wszyscy policjanci obchodzą swoje święto w dniu 24 lipca. Policja jest umundurowaną i uzbrojoną formacją służącą społeczeństwu, przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymania ładu i porządku publicznego.

Od 24 lipca 2000 roku w prowadzonych działaniach prewencyjnych stołecznym policjantom towarzyszy maskotka warszawskiej Policji „BORSUK”.

Do podstawowych zadań Policji należy m.in.:

- ochrona życia i zdrowia obywateli oraz ich mienia;
- zapewnienie spokoju w miejscach publicznych, w środkach komunikacji publicznej i w ruchu drogowym;
- podejmowanie działań w celu zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń (czyli tzw. *prewencja*);
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- współdziałanie z policjantami innych państw.

Policja robi wszystko, aby każde z Was mogło żyć, uczyć się i bawić bezpiecznie.

Przed podjęciem służby policjant składa ślubowanie według następującej **roty:**

„Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych. Ślubuję strzec tajemnicy państwowej i służbowej, a także honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej.”

Policja składa się z następujących rodzajów służb:

- ✓ kryminalnej;
- ✓ prewencyjnej;
- ✓ wspomagającej działalność Policji w zakresie organizacyjnym, logistycznym i technicznym.

Ponadto w skład Policji wchodzi policja sądowa, Wyższa Szkoła Policji, ośrodki szkolenia i szkoły policyjne, wyodrębnione oddziały prewencji i pododdziały antyterrorystyczne oraz jednostki badawczo - rozwojowe.

Stopnie policyjne:

Policja jest uzbrojoną formacją, w której obowiązuje ścisła hierarchia stopni policyjnych. Stopnie policyjne dzielą się na cztery podstawowe korpusy: szeregowych, podoficerów, aspirantów i oficerów policji. Oznaki stopni policyjnych nawiązują do oznak [stopni wojskowych](#) i podobnie jak w wojsku nosi się je na [mundurze](#).

Korpus szeregowych Policji:

posterunkowy

starszy posterunkowy

Korpus podoficerów Policji:

sierżant

starszy sierżant

sierżant sztabowy

Korpus aspirantów Policji:

młodszy aspirant

aspirant

starszy aspirant

aspirant sztabowy

Korpus oficerów Policji:

podkomisarz

komisarz

nadkomisarz

podinspektor

młodszy inspektor

inspektor

nadinspektor

generalny
inspektor

SŁUŻBA KRYMINALNA

W skład policji kryminalnej wchodzi służby: dochodzeniowo-śledcza, operacyjno-rozpoznawcza, techniki kryminalistycznej.

Policjanci służby dochodzeniowo-śledczej zajmują się prowadzeniem, wspólnie z prokuratorem, dochodzeń i śledztw w sprawach o przestępstwa, przesłuchują sprawców przestępstw i osoby, które były świadkami zdarzeń przestępczych. Zbierają inne materiały dowodowe w celu przedstawienia ich w sądzie. Ściśle współpracują z policjantami techniki kryminalistycznej.

W służbie operacyjnej policjanci mają za zadanie w sposób skryty obserwować przestępców lub obiekty, *organizować policyjne pułapki, czyli zasadzki* itp. Ich praca jest bardzo niebezpieczna, gdyż narażeni są na przypadkowe ujawnienie, że są policjantami.

Policjanci pionu kryminalnego pracują w ubraniach cywilnych i poruszają się nieoznakowanymi (cywilnymi) samochodami. Wśród nas są również policjanci, których zadaniem jest zabezpieczenie śladów pozostawionych przez przestępcę na

miejscu zdarzenia, np. zdejmowanie odcisków palców, obuwia, opon samochodowych itp. Zabezpieczają również ślady biologiczne (krwi, włosów, śliny, tkanki skórnej), chemiczne (skład różnych substancji), zabezpieczają zamki, które otwierał włamywacz i narzędzia, którymi się posługiwał albo ślady pozostawione przez te narzędzia. Wykonują wiele innych badań potrzebnych w czasie prowadzenia śledztw i dochodzeń. Sporządzają również fotografie, portrety pamięciowe sprawców i filmy wideo z miejsca przestępstwa. Policjanci ci to technicy kryminalistyki. Aby technik kryminalistyki mógł wykonać portret pamięciowy sprawcy, świadek zdarzenia powinien mu podać dokładny rysopis przestępcy.

Rola świadka

Słyszeliście zapewne o tym, jak ważna jest rola świadka, który był na miejscu zdarzenia przestępczego.

Zapamiętanie rysopisu sprawcy przestępstwa pozwala na jego szybkie ujęcie i niedopuszczenie do tego, by nadal krzywdził ludzi.

Najważniejsze cechy rysopisu sprawcy to:

- płeć;
- wiek (ile ma lat);
- wzrost (w cm lub wysoki, niski, średni);
- sylwetka (gruby, chudy, krępy, barczysty);
- kolor włosów (blondyn, brunet, rudy, szatyn, siwy itp.);
- kolor oczu (niebieskie, zielone, czarne);
- tonacja głosu (np. obcy akcent świadczący o tym, że jest to cudzoziemiec, jękanie);
- ubiór (w co był ubrany);
- przedmioty, jakie posiadał przy sobie;
- pojazd, jakim się poruszał;
- znaki szczególne (blizny, znamiona, przebarwienia itp.).

Ludzie, którzy nie szanują przepisów i łamią prawo, mogą zostać ukarani. O tym, czy prawo zostało złamane i na jaką karę zasługuje osoba łamiąca prawo, decyduje sąd. W podjęciu decyzji pomaga mu zbiór przepisów opisujących różne, zakazane prawem zachowania oraz możliwe do wyznaczenia za to kary. Taki zbiór przepisów nazywa się kodeksem. Jeżeli ktoś łamie prawo, mówimy, że popełnia przestępstwo.

Sędzia, aby mógł dokonać prawidłowej i sprawiedliwej oceny osób, które być może złamały prawo, musi mieć jak najwięcej informacji dotyczących tego zdarzenia. Dlatego też musi spotkać się ze świadkami tych zdarzeń i musi ich osobiście wysłuchać.

Kim jest świadek w sądzie?

- Świadek, niezależnie od tego, czy jest osobą dorosłą, małym dzieckiem, czy nastolatkiem pełni w sądzie bardzo ważną rolę. Informacje przekazane przez świadka pomagają sędziemu sprawiedliwie ocenić postępowanie innych osób.
- Świadców to osoby, które widziały coś ważnego lub wiedzą o czymś, co się zdarzyło. Ich rolą jest dokładne opowiedzenie o tym sądowi. Sam świadek nie zrobił nic złego i nie musi się niczego bać ani wstydzić.
- Dzieci i młodzież często występują w roli świadków przeróżnych zdarzeń, nie

musisz więc czuć się osamotniony czy pechowy.

Prawo gwarantuje młodym świadkom specjalne warunki przesłuchania. Dzieci i młodzież do 15. roku życia najczęściej są przesłuchiwane jeden raz w obecności psychologa. Ponadto mogą być przesłuchiвани poza rozprawą, jeśli jest to możliwe w przyjaznym pokoju przesłuchań.

Bycie świadkiem i składanie zeznań to niezwykle ważne zadanie. **Oto trzy rady, o których należy pamiętać:**

- słuchaj uważnie pytań,
- odpowiadaj na pytania najdokładniej, jak możesz,
- i najważniejsze - zawsze mów prawdę.

Powiedzenie prawdy jest najważniejszym zadaniem świadka. Kłamstwem można kogoś bardzo skrzywdzić.

W policyjnej pracy wspomaga nas szereg nauk. Jedną z takich nauk jest kryminalistyka.

Kryminalistyka - jest nauką, która bada, w jaki sposób i jakimi środkami dokonano przestępstwa oraz opracowuje metody służące do wykrywania sprawców i zapobiegania przestępstwom.

Główne działy kryminalistyki to:

Daktyloskopia - zajmuje się badaniem śladów linii papilarnych znajdujących się na opuszkach palców dłoni. Czynność pobierania **odbitek** linii papilarnych nazywa się daktyloskopią. Każdy człowiek ma inne, niepowtarzalne i niezniszczalne linie papilarne;

- **podoskopia** - metoda identyfikacji człowieka na podstawie odcisków stóp;
- **fonoskopia** - metoda identyfikacji człowieka na podstawie badań głosu i mowy;
- **fizykochemia** - zajmuje się badaniem środków psychoaktywnych, materiałów łatwopalnych, mikrośladów mających związek np. z wypadkami komunikacyjnymi;
- **mechanoskopia** - metoda badania zamków drzwi, różnego rodzaju narzędzi oraz śladów pozostawionych przez te narzędzia na miejscu przestępstwa;
- **balistyka** - zajmuje się badaniem broni palnej, naboju, pocisków, łusek, śrutu, określa tor i kierunek lotu pocisku, co pozwala ustalić miejsce, z którego oddano strzał, pozycję strzelającego i osoby, do której strzelano;
- **traseologia** - zajmuje się badaniem śladów pozostawionych na podłożu przez obuwie, opony samochodowe, rowerowe, ślady zwierząt itp.
- **grafologia** - metoda identyfikacji człowieka na podstawie badań pisma.

Nauką bliską kryminalistyce jest **kryminologia**, która zajmuje się przestępstwem i osobą przestępcy, tzn. bada objawy i przyczyny przestępczości i opracowuje metody ich eliminacji.

Najmłodszą z pokrewnych im nauk jest **wiktymologia** zajmująca

się ofiarami przestępstw, tzn. ustala, czy i w jaki sposób zachowanie ofiary mogło wpłynąć na popełnienie wobec niej przestępstwa.

SŁUŻBA PREWENCYJNA

Drewencja, najogólniej mówiąc, to działania zapobiegawcze mające na celu niedopuszczenie do popełnienia przestępstw i wykroczeń.

Dobrze byłoby, gdybyście poznali różnice pomiędzy wykroczeniem a przestępstwem.

Przestępstwa to czyny zabronione, określone w ustawie zwanej Kodeksem karnym np. zabójstwo, napad rabunkowy, kradzież. Za tego rodzaju czyny przewidziane są wysokie kary.

Wykroczenia to czyny zabronione w ustawie zwanej Kodeksem Wykroczeń, np. zniszczenie zieleni, ławek w parku, zakłócanie ciszy nocnej, niszczenie sprzętów, rysowanie po ścianach i murach. Za tego typu czyny przewidziane są niższe kary niż w przypadku przestępstw.

Opowiemy Wam teraz o pracy policjantów służby prewencyjnej.

Najbardziej widoczna jest grupa policjantów mundurowych. Pełnią oni służbę w patrolach pieszych lub zmotoryzowanych. Takim policjantem jest także Wasz dzielnicowy, zwany policjantem „**pierwszego kontaktu**”.

Gdy przychodzicie do komisariatu lub komendy, wita Was umundurowany policjant - dyżurny jednostki. *To on przyjmuje wstępną informację o przestępstwie.* Pod nieobecność komendanta i jego zastępców pełni on funkcję kierownika jednostki. W zależności od rodzaju sprawy, z którą przyszlście, dyżurny skieruje Was do odpowiedniego wydziału i policjanta, który pomoże Wam ją załatwić.

Na ulicach możecie również spotkać policjantów w czarnym umundurowaniu z Wydziału Wywiadowczo-Patrolowego i Oddziału Prewencji Policji w Warszawie, Komend Rejonowych i Powiatowych Policji. Ich zadaniem jest patrolowanie ulic w patrolu pieszym lub zmotoryzowanym oraz reagowanie na wszystkie przypadki zakłócenia porządku. To oni, zazwyczaj jako pierwsi, przyjeżdżają na miejsce zdarzeń i jako pierwsi podejmują interwencje. Łatwo ich odróżnić na ulicy, ponieważ na umundurowaniu mają naszyte odblaskowe paski lub noszą kamizelki z napisem „**POLICJA**”. W służbie noszą mundur ćwiczebny wykonany z tkaniny w kolorze czarnym. Na głowach mają czarne czapki typu „dżokejka” z wizerunkiem godła państwowego i napisem „Policja”.

Jeżeli widzisz niepokojące zdarzenie, nie trać czasu nadaremnie i skorzystaj z numeru telefonu **997 lub (z telefonu komórkowego 112) Pogotowie Policji.**

Policjanci pododdziałów antyterrorystycznych umundurowani są w szare, plamiste mundury (tzw. kamuflaż miejski) lub w mundur ćwiczebny z tkaniny w kolorze czarnym. Wykonują oni bardzo niebezpieczne zadania, np. pościg za szczególnie niebezpiecznymi, uzbrojonymi przestępcami, odbicie zakładników z porwanego samolotu i ujęcie porywaczy oraz zwalczanie groźnych gangów przestępczych. Policjanci Ci muszą być bardzo wysportowani. Posiadają umiejętności spadochroniarskie, alpinistyczne, nurkowania, sportów walki, posługiwania się wszelkiego rodzaju bronią oraz sprzętem specjalistycznym.

Oczywiście sprawny fizycznie musi być każdy policjant. Dlatego też policjanci trenują w Warszawskim Klubie Sportowym „Gwardia” oraz w Wydziale Doskonalenia Zawodowego KSP. Raz w roku każdy policjant zdaje egzamin sprawnościowy przed komisją.

Rodzaje mundurów policyjnych

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20.05.2009 roku w sprawie umundurowania policjantów wprowadziło wzory nowego umundurowania policjantów składające się z ubioru: służbowego, wyjściowego, galowego i ćwiczebnego. Do końca 2012 roku dopuszcza się noszenie przez policjantów znanych Wam dotychczas mundurów.

dotychczasowe umundurowanie

nowe umundurowanie

Policjanci służb prewencji np. dzielnicowi najczęściej pełnią służbę w umundurowaniu służbowym. Jest to:

- kurtka w kolorze ciemnogrnatowym z umieszczonym na plecach i na patce górnej lewej kieszeni odblaskowym napisem „Policja „ w kolorze srebrnym,
- koszula służbowa w kolorze ciemnogrnatowym, na lewym rogu kołnierzyka napis „Policja” w kolorze srebrnym,
- koszulka polo z krótkim rękawem w kolorze ciemnogrnatowym, na plecach, nad patką kieszeni i na obu rękawach znajduje się napis „Policja” w kolorze srebrnym,
- koszulka z krótkim rękawem T-shirt ciemnogrnatowa, na plecach, obu rękawach i na wysokości odpowiadającej lewej górnej kieszeni napis „Policja” w kolorze srebrnym,
- półgolf w kolorze ciemnogrnatowym, na ściągaczu pod szyją umieszczony napis „Policja” w kolorze srebrnym,
- sweter w kolorze ciemnogrnatowym, na patce lewej kieszeni napis „Policja” w kolorze srebrnym,
- spodnie służbowe w kolorze ciemnogrnatowym, wzdłuż szwów bocznych na całej długości lamówka odblaskowa w kolorze srebrnym, na bokach nogawek naszyte kieszenie, na patkach napis „Policja” w kolorze srebrnym
- czapka letnia z daszkiem typu sportowego w kolorze ciemnogrnatowym, z umieszczonym z przodu wizerunkiem orła w kolorze srebrnym z napisem „Policja” na ciemnogrnatowym tle, z boku czapki odblaskowe napisy „Policja” w kolorze srebrnym,

- czapka zimowa typu sportowego z polaru w kolorze ciemnogrnatowym, z umieszczonym z przodu wizerunkiem orła w kolorze srebrnym z napisem „Policja”.
- czarne półbuty służbowe lub trzewiki służbowe.

Przykładowe wzory nowego umundurowania służbowego.

Policjanci, którzy pełnią służbę w patrolach pieszych i zmotoryzowanych występują ubrani w tzw. umundurowanie ćwiczebne, tj. czarną kurtkę, czarną bluzę z napisem „Policja” w kolorze czarnym na żółtym odblaskowym tle oraz czarne spodnie i czarne buty „skoczki”, czarną czapkę z daszkiem typu sportowego z wizerunkiem z przodu orła w kolorze srebrnym z napisem „Policja”.

Jednocześnie w celu poprawienia widoczności policjanta w trakcie wykonywania zadań na drogach, na przedmiotach umundurowania służbowego i ćwiczebnego zakłada się kamizelkę ostrzegawczą z napisem „Policja”.

Oprócz umundurowania służbowego policjanci w zależności od okoliczności zakładają umundurowanie wyjściowe tj. niebieską marynarkę, białą koszulę, krawat, czapkę gabardynową, granatowe spodnie i czarne pantofle. Na specjalne okazje np. uroczystości, awanse, obowiązuje umundurowanie galowe, różniące się od wyjściowego tym, że do munduru przypinany jest sznur galowy. W gorące dni regulamin mundurowy zezwala na występowanie w niebieskiej koszuli bez krawata (w przypadku umundurowania służbowego) lub białej koszuli z krawatem (w przypadku umundurowania wyjściowego i galowego).

Nowe oznakowanie radiowozu oraz nowe mundury

Pojazd Policji powinien mieć:

- niebiesko-granatową barwę nadwozia oraz powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy białej i umieszczonym po obu stronach pojazdu napisem „POLICJA” barwy białej, albo
- srebrną barwę nadwozia oraz powinien być oznakowany pasem wyróżniającym odblaskowym barwy niebieskiej z dodatkowymi prostokątnymi elementami odblaskowymi barwy białej, umieszczonymi na górnej i dolnej krawędzi pasa. Odblaskowy napis „Policja” barwy białej powinien być umieszczony po obu stronach pojazdu na pasie wyróżniającym.

Policyjna Izba Dziecka

Częścią składową Wydziału Prewencji jest Policyjna Izba Dziecka. W Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich istnieje zapis o możliwości zatrzymania nieletniego przez Policję, a następnie umieszczenie go w Policyjnej Izbie Dziecka.

W palcówce tej umieszcza się nieletniego, który ukończył 13 lat, ale nie ukończył jeszcze 17 lat, o ile zachodzi uzasadnione podejrzenie, że nieletni popełnił czyn karalny.

Ponadto w Policyjnej Izbie Dziecka można również umieścić nieletniego w trakcie samowolnego pobytu poza schroniskiem dla nieletnich lub zakładem poprawczym na czas niezbędny do przekazania nieletniego właściwemu zakładowi, nie dłużej jednak niż na 5 dni.

Głównym zadaniem Izby Dziecka jest zapewnienie doraźnej opieki i właściwych wychowawczo warunków pobytu nieletnim:

- uciekinierom ze schronisk młodzieżowych i zakładów poprawczych lub którzy nie powrócili z udzielonej przepustki (do lat 21),
- sprawcom czynów karalnych zatrzymanym w związku z prowadzonymi przez jednostki terenowe Policji dochodzeniami (do lat 17),
- konwojowanym do schronisk i zakładów poprawczych.

Policyjna Izba Dziecka w Warszawie usytuowana jest na ul. Wiśniowej 44.

PROGRAM PREWENCYJNY KOMENDY STOŁECZNEJ POLICJI POD NAZWĄ:

Reaguj. Powiadom. Nie Toleruj!

Powstał w grudniu 2005 roku. Autorami programu są policjanci Wydziału Prewencji Komendy Stołecznej Policji.

Celem programu jest:

- poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- profesjonalizm, partnerstwo, współpraca i pomoc społeczeństwu,
- wzrost społecznego poczucia bezpieczeństwa na terenie całej Warszawy.

Program „Reaguj. Powiadom. Nie Toleruj” ma na celu wykształcenie w społeczeństwie poszanowania prawa, poprzez reakcję mieszkańców na przestępstwa oraz akty chuligaństwa. Efektem tego programu będzie wzrost wzajemnego zaufania pomiędzy Policją, a społeczeństwem. Akcja „Reaguj. Powiadom. Nie Toleruj” ma długofalowy zasięg.

Główne założenia akcji „Reaguj. Powiadom. Nie Toleruj.” to:

REAGUJ!

- *uświadomienie społeczności lokalnej szczególnej roli reakcji obywateli celem zmniejszenia zagrożenia wykroczeniami, przestępstwami oraz patologiami społecznymi.*
- *propagowanie wśród mieszkańców idei nie pozostawiania obojętnym na łamanie prawa, zwracania uwagi na popełniane przestępstwa i wykroczenia.*

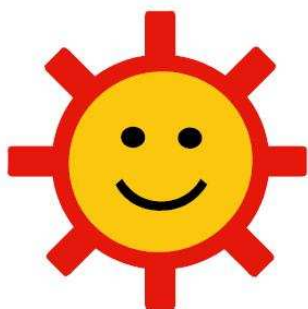

POWIADOM!

- *aktywizacja społeczności lokalnych do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa we własnym otoczeniu poprzez zachęcanie do przekazywania informacji Policji i innym odpowiedzialnym służbom o wszelkich zauważonych przestępstwach i patologiach w najbliższym otoczeniu.*

NIE TOLERUJ!

- *podniesienie świadomości społeczeństwa o zagrożeniach i wiedzy na temat skutecznych możliwości przeciwdziałania im, edukacja społeczności lokalnej,*
- *nawiązanie współpracy z podmiotami działającymi w tym zakresie oraz zainteresowanych tematyką działań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego na szczeblu lokalnym,*
- *identyfikowanie potrzeb mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa i dążenie do odpowiedniego kształtowania porządku publicznego,*
- *dążenie do przekonania obywateli, że brak ich tolerancji na łamanie prawa spowoduje poprawę ładu i porządku publicznego.*

W 2007 roku za pośrednictwem komunikatora internetowego „Gadu – Gadu” Komenda Stołeczna Policji uruchomiła, jako nową formę komunikacji społeczeństwa z Policją **serwis internetowy „Gadu-Gadu”**. Ma on służyć przede wszystkim odbieraniu wiadomości o niepokojących zjawiskach mających miejsce na terenie szkół i innych miejscach przebywania młodzieży szkolnej.

Policyjny numer Gadu-Gadu to **100997**.

WYDZIAŁ RUCHU DROGOWEGO

Nad bezpieczeństwem wszystkich użytkowników dróg (pieszych i zmotoryzowanych) czuwają policjanci Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Stołecznej Policji. Łatwo ich rozpoznać po białych czapkach i pasach. Na czarnych kurtkach swojego umundurowania mają naszyte jasnozielone (kanarkowe), odblaskowe paski lub noszą kamizelki w takich samych kolorach z napisem na plecach „POLICJA”. Odblaski są bardzo ważne, ponieważ w nocy policjant musi być widoczny na drodze w świetle reflektorów samochodowych. Wydział Ruchu Drogowego (WRD) mieści się przy ul. Waliców 15 w Warszawie. Prowadzone są tam postępowania w sprawach o wykroczenia i przestępstwa drogowe.

POLICYJNE JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNE, SŁUŻBY WSPOMAGAJĄCE DZIAŁALNOŚĆ POLICJI, SZKOŁY POLICJI.

Nad bezpieczeństwem osób przebywających nad wodą czuwają funkcjonariusze komisariatów wodnych/rzecznych policji, na terenie dworców kolejowych - funkcjonariusze komisariatów kolejowych, na terenie portów lotniczych - policjanci komisariatów portów lotniczych, natomiast w Warszawie na przystankach i liniach dojazdowych Metra pracują policjanci Komisariatu Policji Metra Warszawskiego. Są to tzw. **KOMISARIATY SPECJALISTYCZNE**.

Zapewnieniem warunków do właściwego wykonywania przez policjantów obowiązków służbowych zajmują się służby wspomagające działalność Policji. Należą do nich:

- **wydziały kadr**, zajmujące się m.in. przyjmowaniem kandydatów do pracy w Policji;
- **wydziały łączności i informatyki**, do których obowiązków należy zabezpieczanie policyjnej łączności (telefonicznej, radiowej i komputerowej) pomiędzy poszczególnymi rodzajami służb oraz jednostkami Policji, zarówno w kraju, jak i za granicę. Policjanci tych wydziałów zajmują się między innymi komputerową rejestracją informacji o wszystkich zgłoszonych przestępstwach i wykroczeniach oraz ich sprawcach, a także o utraconych przedmiotach

i pojazdach.

Policjanci szkoleni są w szkołach policyjnych, które znajdują się w następujących miejscowościach: Szczytno, Słupsk, Piła, Legionowo, Katowice.

Jedyną w Polsce uczelnią kształcąca oficerów Policji jest **Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie**, w województwie warmińsko-mazurskim.

Mianowania policjantów na pierwszy stopień oficerski (podkomisarza) dokonuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

W pracy policyjnej wykorzystywane są także psy i konie. Psy szkolone są w **Policyjnym Ośrodku Szkolenia Psów w Sułkowicach**, gdzie przygotowuje się je do zadań obronnych (obrona przed atakiem, zatrzymywanie uciekających sprawców) i tropiących (tj. odnajdywanie po zapachu osób, przedmiotów, narkotyków).

Natomiast konie wykorzystywane są do patrolowania tych miejsc, do których patrol zmotoryzowany ma utrudniony dostęp (np. teren warszawskich łązienek, tereny nadwiślańskie, parki).

LEGITYMACJA SŁUŻBOWA POLICJANTA

Każdy policjant posiada legitymację służbową, na której widnieje jego zdjęcie, imię i nazwisko, stopień, numer identyfikacyjny, data ważności legitymacji, nazwa województwa, Komenda Główna Policji, Komenda Stołeczna Policji, nazwa szkoły Policji - odpowiednia do miejsca pełnienia służby, na rewersie numer legitymacji.

Ten sam numer identyfikacyjny odnajdziesz na metalowej odznace, którą umundurowany policjant ma przypiętą na lewej górnej kieszeni munduru, swetra lub koszuli służbowej. Jest to identyfikator policjanta. Poproś policjanta, który przyjdzie do Twojej szkoły, aby pokazał Ci legitymację służbową. Każdy nie umundurowany policjant, zanim zacznie z Tobą rozmawiać, ma obowiązek pokazać swoją legitymację służbową. Policjant umundurowany pokazuje legitymację tylko na **Twoje** żądanie.

WYPOSAŻENIE POLICJANTA

Policjant wyposażony jest w broń służbową, pałkę, kajdanki (bądź prowadnicę), ręczny miotacz gazu, notatnik służbowy, latarkę, opatrunek osobisty, mandaty. Niektórzy policjanci mogą mieć również radiostację. Policjanci mogą dysponować także wyposażeniem specjalistycznym, koniecznym do realizacji określonych zadań. Do takiego wyposażenia należą na przykład kolczatki do zatrzymywania pojazdów, kamery wideo, kamizelki kuloodporne itp.

POROZMAWIAJMY TERAZ O TYM CO ROBIĆ, ABY NIE STAĆ SIĘ OFIARĄ PRZESTĘPSTWA

Czy wiecie, że jest taka dziedzina wiedzy – PROFILAKTYKA WIKTYMOLOGICZNA - która zajmuje się uczeniem min. dzieci i młodzież unikania zagrożeń? Popularne polskie przysłowie uczy nas tego, że myśleć i przewidywać powinniśmy „przed szkodą a nie po szkodzie”. To bardzo ważne, aby każdy z nas potrafił dostrzec sygnały niebezpieczeństwa w określonych sytuacjach życiowych. W naszych głowach powinno zapalać się czerwone ostrzegawcze światło, gdy znajdujemy się w niebezpiecznej sytuacji np., kiedy podczas nieobecności rodziców w domu chcemy otworzyć drzwi **osobie nieznanemu**. Już sama wiedza, że dana sytuacja może być dla nas niebezpieczna - pozwoli nam uniknąć zagrożenia. Pamiętajmy również, że z każdej trudnej sytuacji mamy kilka wyjść, różnych możliwości zachowań. Nie musimy otwierać drzwi, jeżeli nie chcemy wpuścić do domu obcej osoby, nie musimy wsiadać do samochodu, kiedy nieznajomy oferuje, że podwiezie nas do szkoły.

Zanim zaczniesz działać zastanów się, jakie będą konsekwencje Twojego zachowania oraz postępowania Twoich kolegów.

Spróbujmy teraz przeanalizować, w jakich niebezpiecznych sytuacjach możemy się znaleźć i co zrobić, aby uniknąć zagrożeń?

ZAGROŻENIE KRADZIEŻĄ

Złodziej zabiera cudzą rzecz po to, aby stać się jej właścicielem. Co to jest kradzież? „Kradzież to zabranie cudzej rzeczy w celu przywłaszczenia” (art.278 Kodeksu Karnego). To na pewno czyn zły, naganny, za który ponosi się karę. Polskie prawo nazywa taki czyn **PRZESTĘPSTWEM**. Nikt z nas nie chce być ofiarą kradzieży. Jest nam bardzo nieprzyjemnie, gdy złodziej zabiera nam przedmiot do nas należący. Jesteśmy zmartwieni, gdy tracimy, np. rower, cenny długopis czy też komputer z naszego mieszkania.

Jak uniknąć kradzieży?

Unikaj podawania informacji o swoim domu lub mieszkaniu, szczególnie wtedy, gdy obca osoba wypytuje Cię o to, jakie cenne przedmioty posiadasz lub też gdzie rodzice przechowują pieniądze i biżuterię. Nie udzielaj takich informacji również przez telefon. Musisz przewidzieć również i taką sytuację, że złodziejem może okazać się dziecko. Twoja koleżanka lub kolega. Nie warto więc chwalić się na podwórku, w obecności kolegów, jakie np. prezenty otrzymałeś ostatnio, ani też zapraszać do mieszkania znajomych podczas nieobecności rodziców.

Nie przynoś do szkoły rzeczy wartościowych i nie chwal się ich posiadaniem.

Jeżeli masz przy sobie pieniądze nie pozostawiaj ich w szatni.

PAMIĘTAJ O ZASADZIE! Nie mówię nikomu, co mam w domu.

Bardzo często przedmiotem kradzieży staje się nasz rower. Pamiętaj o tym, by posiadał on odpowiednie zabezpieczenia. Pozostawiając go przed szkołą lub na podwórku, czy też przed sklepem zawsze pamiętaj o zabezpieczeniu roweru łańcuchem i zamknięciu kłódki. Utrudnisz wtedy złodziejowi dokonanie kradzieży. Dobrze jest przechowywać dokumenty zakupu roweru i innych przedmiotów. Warto również zadbać, aby posiadane przez nas rzeczy miały jakieś cechy charakterystyczne lub naniesione przez nas znaki, dzięki którym zawsze je rozpoznamy.

Nie daj się wykorzystać złodziejowi!

Często osoba namawiająca Cię do określonego zachowania będzie stosowała podstęp np. powie Ci, że została przysłana przez Twojego tatę lub mamę, chcąc dostać się do twojego mieszkania

Pamiętaj!

Twoi rodzice z całą pewnością nie przysyłałoby do Ciebie kogoś, kogo nie znasz, nie uprzedzając Cię o tym fakcie.

Bądź, także ostrożny, nie daj się namówić do tego, aby przyjąć lub kupić jakiś przedmiot pochodzący z przestępstwa. **Takie zachowanie to paserstwo. POLEGA ONO NA PRZYJĘCIU LUB POMOCY W ZBYCIU (TJ. SPRZEDAŻY) LUB UKRYCIU RZECZY POCHODZĄCYCH Z PRZESTĘPSTWA. W świetle polskiego prawa paserstwo jest poważnym przestępstwem.**

KRADZIEŻE TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH

W połowie lat dziewięćdziesiątych telefony komórkowe były wyznacznikiem wysokiej pozycji społecznej i prestiżu, a na ich posiadanie mogło sobie pozwolić wąskie grono tylko zamożnych i dorosłych osób. Od tamtego czasu komórki znacznie potaniały, co przyczyniło się do ich olbrzymiej popularności również w gronie najmłodszych.

Dzisiaj są czymś powszechnym, a ich liczba w Polsce zbliża się do 17 milionów. Niestety, kradzież telefonu komórkowego może się przydarzyć każdemu. Telefony znikają w różnych miejscach: w szkole, sklepie, na uczelni, w pociągu, kościele, a nawet wtedy, gdy prowadzimy przez nie rozmowę.

Aby zminimalizować ryzyko kradzieży, należy zachować pewne środki ostrożności:

- ✓ Najbezpieczniej będzie, jeżeli nie będziesz zabierać go do szkoły, ponieważ często to najmłodszy stają się ofiarami rozbojów i kradzieży dokonywanych przez swoich rówieśników ze względu na fakt posiadania atrakcyjnego telefonu;
- ✓ Chcąc uniknąć kradzieży telefonu pamiętaj, aby przede wszystkim zbyt często nie pokazywać go publicznie. Nie należy więc ostentacyjnie wymachiwać komórką na przerwach, na ulicy, bawić się funkcjami aparatu, tak, aby wszyscy to widzieli;
- ✓ Unikaj noszenia telefonu w plecaku, szczególnie podróżując w środkach

komunikacji lub przebywając w sklepach, na targowiskach, czy koncertach;

- ✓ Telefon staraj się nosić raczej przy sobie np. w przednich kieszeniach spodni lub w wewnętrznych kieszeniach ubrania;
- ✓ Nie zostawiaj telefonu bez nadzoru – noś go zawsze przy sobie.

Jeżeli zdarzy się tak, że jednak ktoś ukradnie nam telefon komórkowy, należy:

- natychmiast zgłosić to u swojego operatora, aby zablokowany został nasz numer telefoniczny;
- aby utrudnić życie złodziejowi warto również, obok kodu PIN na karcie, zablokować sam telefon specjalnym kodem, o ile istnieje taka możliwość;
- ważne jest również, aby posiadać zapisany numer IMEI, będący indywidualnym kodem aparatu komórkowego;
- numer IMEI w większości telefonów znajduje się pod baterią telefonu oraz na karteczkach umieszczonych w pudełku. Można też go odczytać na wyświetlaczu przez wpisanie ***#06#** po zalogowaniu się telefonu do sieci. Numer ten może pomóc Policji w odzyskaniu telefonu;
- gdy aparat jest zostawiony bez kontroli, należy go wyłączać i upewnić się, czy opcja sprawdzania kodu PIN jest włączona.

PRZEMOC I AGRESJA

Art.72 Konstytucji zapewnia ochronę praw dziecka „Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”.

Każdy człowiek ma prawo do wolności szacunku i bezpieczeństwa osobistego. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich stał się ofiarą przemocy, jeżeli ktoś krzywdzi Ciebie lub Twoich bliskich - **NIE WSTYDŹ SIĘ! SZUKAJ POMOCY!** Prawo chroni ofiary przemocy, Ciebie także. Zgodnie z Kodeksem Karnym - podlega karze ten, kto znęca się **fizycznie lub moralnie** nad dzieckiem. Karze podlega również ten, kto używając przemocy lub groźby **zmusza** dziecko do określonego zachowania się. Nie zgadzaj się, więc z takimi sytuacjami, w których obowiązuje **prawo siły** tj. rację mają wyłącznie silniejsi i brutalniejsi. Nie zgadzaj się z takimi sytuacjami, w których Twój młodszy i słabszy kolega zmuszany jest do oddawania śniadania lub pieniędzy starszemu i silniejszemu. Wymuszanie pieniędzy, żądanie okupu **jest przestępstwem**. Nie musisz dłużej biernie znosić przemocy. **Zacznij się bronić. Pamiętaj, że używanie np. siły fizycznej wobec innej osoby jest przemocą oraz aktem agresji i podlega karze.**
Pamiętaj!

1. Jeżeli raz ulegniesz presji i zgodzisz się na oddanie pieniędzy lub śniadania, takie sytuacje będą się powtarzały.
2. Poszukaj wśród swoich koleżanek i kolegów sojuszników tj. takich osób, które potrafią głośno i stanowczo mówić „nie”, gdy nie zgadzają się z agresywnymi zachowaniami swoich kolegów.

3. Nie bój się głośno krzyczeć, protestować, jeżeli wymaga tego sytuacja.
4. Staraj się nie wychodzić ze szkoły sam, lepiej abyście wychodzili całą grupą.

Pamiętaj o tym, że Twoimi **najlepszymi sprzymierzeńcami są rodzice**. To oni pomogą Ci rozwiązać problemy, z którymi nie zawsze sam sobie poradzisz. Rodzice powinni wiedzieć, co dzieje się w Twojej szkole. Również na terenie szkoły z całą pewnością znajdziesz osobę dorosłą, do której masz zaufanie i której możesz powierzyć swoje kłopoty prosząc o pomoc.

BEZPIECZEŃSTWO W DOMU

Zastanów się, dlaczego kiedy jesteś sam w domu, nie powinienes:

- 1. Naprawiać instalacji elektrycznej.**
- 2. Używać narzędzi elektrycznych (piły, wiertarki, krajalnicy).**
- 3. Podłączać do prądu urządzeń przez siebie skonstruowanych.**
- 4. Samodzielnie używać i naprawiać urządzeń gazowych.**
- 5. Samowolnie leczyć się lekami z domowej apteczki.**
- 6. Samodzielnie naprawiać ciekącego kranu.**

Jeżeli zdarzy się potrzeba, żeby ktoś Ci szybko pomógł nie trać czasu nadaremnie i skorzystaj z telefonu:

Policja - **997**
- **112 (telefon komórkowy) - połączysz się nawet bez karty !!**

Straż Pożarna - **998**

Pogotowie Ratunkowe - **999**

Straż Miejska - **986**

oraz

nr telefonu do pracy rodziców.....

nr telefonu do dziadków.....

a także osób zaprzyjaźnionych z Twoją rodziną.....

Powinny one znajdować się przy Twoim aparacie telefonicznym. Pamiętaj, że z numerów alarmowych możesz korzystać **tylko** w razie niebezpieczeństwa!

Gdy ktoś dzwoni lub puka do drzwi

Nie zawsze osoba pukająca do drzwi Twojego domu lub mieszkania jest tą, za którą się podaje. Może być tak, że dla zdobycia Twojego zaufania pukający podaje się za:

- krewnego (ciocia, wujek, krewny z zagranicy);
- osobę urzędową (policjant, administrator domu);
- znajomego rodziców albo hydraulika, elektryka, czy kominiarza;
- osobę duchowną (ksiądz, siostra zakonna).

Może to być także:

- osoba wzbudzająca litość (żebrak proszący o kubek wody, małe dziecko);
- osoba wzbudzająca zainteresowanie (cyganka, chcąca powróżyć, akwizytor z kolorowymi gadżetami).

Pamiętaj!

Nie otwieraj drzwi mieszkania osobom, których nie znasz!

OBCY

Zastanów się, co oznacza termin „**OBCY**”. Jest to osoba, która nigdy nie była przedstawiona dziecku w obecności rodziców lub przez nich samych i z którą dziecko nie miało do tej pory kontaktu. Jeśli nawet jest to krewny, a zaistniała powyższa sytuacja, to ten krewny dla dziecka też **jest obcy!** Dalej przedstawione zostały trzy sytuacje, w których występuje „**OBCY**”. Obcym jest również osoba znana dziecku, ale do której nie można mieć pełnego zaufania np. dobry sąsiad, listonosz, kioskarz itp.

Gdy dzwoni telefon

Nie podejmuj rozmowy z nieznanym i nie przekazuj mu informacji, które nie zawsze powinny trafić do cudzej wiadomości. Zastanów się, jakich informacji nie należy przekazywać nieznanemu.

Gdy dzwoni domofon

Nie otwieraj bez zastanowienia drzwi klatki schodowej na każdą prośbę obcego. Najlepiej jest, jeśli rodzice wyraźnie określą osoby, które możesz wpuścić do mieszkania w czasie, gdy przebywasz w nim sam!

Pamiętaj o tym, że:

- z obcym nigdy nie należy rozmawiać;
- nigdy nie należy brać od obcego słodyczy, zabawek, pieniędzy itp.;
- nigdy nie należy przyjmować propozycji wspólnego spaceru lub wsiadać do jego samochodu.

Internet

Internet jest nieograniczonym narzędziem komunikacji, edukacji i rozrywki. Z korzystaniem z Internetu wiążą się także rozmaite zagrożenia. Są to np.: oszustwa, kradzieże, groźby karalne, szkodliwe treści, uzależnienie, czy też nielegalny obrót danymi osobowymi.

Aby uniknąć wielu zagrożeń musisz znać podstawowe zasady postępowania, przestrzegać je, a Twój poziom bezpieczeństwa w „Sieci” znaczenie wzrośnie:

- Informacje – nie udzielaj informacji dotyczących danych osobowych, gdyż mogą być one wykorzystane w niewłaściwy sposób lub złym celu. Nie podawaj takich danych jak: imię, nazwisko, adres, wiek, nazwa i numer szkoły, numer telefonu. Złamanie tej reguły może spowodować bardzo przykre skutki.
- Nieznajomi – za pośrednictwem Internetu można zawrzeć nieograniczoną liczbę znajomości, bez kłopotu nawiązać znajomość z rówieśnikami, bądź ludźmi

o podobnych zainteresowaniach, problemach. Pamiętaj o stosowaniu wobec każdej nowo poznanej osoby **zasadę ograniczonego zaufania – zachowaj ostrożność w kontaktach z nieznanymi**. Powinieneś zachować czujność nawet przy dłuższych znajomościach.

- Ty – użytkownik Internetu odpowiadaj za swoje zachowanie. Internet nie jest anonimowy. Łatwo jest ustalić, kto dopuścił się przewinień w Sieci. Dlatego zanim zdecydujesz się zrobić coś złego, przemyśl i zastanów się czy warto narażać się na nieprzyjemności.
- Rodzice – pamiętaj, że zawsze możesz im ufać. Zwracaj się do nich o pomoc, poradę, relacjonuj znajomości z nowo poznanymi osobami w Sieci. Oni zadbają o Twoje bezpieczeństwo.
- Nieuczciwość – przechowywanie na komputerowym dysku programów, filmów, utworów muzycznych jest dla ciebie normą. Pamiętaj! Przechowywanie niektórych z nich jest zabronione przepisami prawa i jest traktowane jak kradzież (zagrożona karą). Pamiętaj również o przestrzeganiu praw autorskich. Bądź uczciwy.
- Edukacja – w Internecie uzyskasz wszelkiego rodzaju światową wiedzę. Ty wiesz o tym i korzystaj z tego. Rób to mądrze; nie wnikaj w treści mogące zagrażać Twojemu bezpieczeństwu. Dziel się tymi wiadomościami z rodzicami.

Pamiętaj, aby zabezpieczyć swój komputer poprzez zainstalowanie programu antywirusowego i firewall.

Internet jest bardzo pasjonującym zjawiskiem, które może nawet prowadzić do uzależnienia. Internet łatwo wciąga i możesz zmarnować w nim dużo czasu, nie zdając sobie sprawy z jego upływu. Miej tego świadomość.

Dziecko na podwórku

Gdy bawisz się na podwórku lub placu zabaw, nie zapominaj o zachowaniu ostrożności szczególnie wtedy, gdy masz bezpośredni kontakt z osobami obcymi - nie zawsze ich intencje są dobre.

Nie każdy dorosły ma wobec Ciebie przyjazne zamiary. Jest np. taka grupa osób dorosłych, która uzyskuje zaspokojenie potrzeb seksualnych wyłącznie poprzez kontakty cielesne z dziećmi. Ci dorośli wiedzą o tym, że ich zachowanie jest złe, nieprawidłowe, że stanowi przestępstwo.

Nikt nie ma prawa traktować dziecka jako przedmiotu do zaspokajania jakichkolwiek swoich potrzeb.

Nikt nie ma prawa dotykać intymnych części ciała dziecka, namawiać je do picia alkoholu, próbowania narkotyków lub innych środków odurzających. Jeśli taka sytuacja występuje w Twojej rodzinie lub bliskim otoczeniu, pamiętaj, że zawsze możesz oczekiwać pomocy od Policji, musisz przełamać lęk i poinformować Nas o takim fakcie.

Dorosły, który tak postępuje **jest PRZESTĘPCĄ.**

PAMIĘTAJ!

Zagubienie się w lesie, to bardzo przykre i niebezpieczne przeżycie. Dlatego dobrze jest wiedzieć, jak zachować się w sytuacji odłączenia się od grupy. Wówczas najważniejszym celem naszych działań musi być ułatwienie zadania grupie

poszukiwawczej.

- ✓ Przez jakiś czas pozostań w miejscu, w którym po raz ostatni widziałeś swoich opiekunów.
- ✓ Przypomnij sobie charakterystyczne miejsca trasy, którą szliście (niezwykłe drzewa, ścieżki, drogowskazy). Jeśli jesteś pewny, że dobrze zapamiętałeś trasę, wróć drogą, którą przyszedłeś.
- ✓ Trzymaj się przecinek i dróg ze świeżymi śladami ludzi. Nie wchodź do wody, nawet jeśli wydaje ci się, że to droga na skróty.
- ✓ W gęstym lesie oznaczaj drzewa i krzewy np. za pomocą (pustych puszek, butelek, opakowań foliowych). Przedmioty umieszczaj tak, by od razu było wiadomo, że są pozostawionym sygnałem (wysoko na gałęziach, na głązach i kamieniach). Jeśli nie masz takich przedmiotów wykorzystaj nacięcia na korze i ułamane gałęzie.
- ✓ Nie biegaj, nie skacz i nie krzycz bez sensu, nie narażaj się na urazy i kontuzje, oszczędzaj siły.
- ✓ Nie jedz grzybów i jagód, mogą być trujące.
- ✓ Nie krzycz, jeśli nie widzisz nikogo w pobliżu. Najlepsze są sygnały podawane gwizdkiem, a w nocy latarką.
- ✓ Jeśli pada, ukryj się pod niskim, rozłożystym drzewem. Unikaj jednak drzew stojących samotnie (groźba porażenia piorunem).
- ✓ Jeśli się zmęczysz, nie siadaj i nie kładź się na gołej ziemi; wymość sobie miejsce do odpoczynku z liści i igliwia, ewentualnie z zapasowej odzieży, jeżeli ją posiadasz.
- ✓ Miejsce takie oznacz rozwieszonymi na gałęziach kolorowymi przedmiotami.

Może się zdarzyć tak, że ucieczka z domu wydaje się najlepszym rozwiązaniem. Okazuje się, że najczęstszą przyczyną ucieczek są problemy szkolne i domowe. Ich rozwiązanie z reguły leży w zasięgu ręki, jednak pokusa czasowej nawet ucieczki od nich bywa silniejsza. Nawet, jeśli ucieczka z domu kojarzy się z przygodą, dziecko pozostające bez opieki dorosłych narażone jest na wiele poważnych niebezpieczeństw. Ładna, letnia pogoda sprzyja beztrudnej zabawie, lecz bez jedzenia i dachu nad głową zabawa szybko się kończy. Stare problemy pozostają nierozwiązane a mogą pojawić się nowe. Aby do tego nie doszło:

- ✓ Szukaj przyjaciół i sojuszników. Razem łatwiej poradzić sobie z problemami.
- ✓ Rozmawiaj o swoich problemach, rozmowa pomaga nie tylko znaleźć rozwiązanie, ale również przynosi ulgę.
- ✓ Nie wstydź się prosić, dziękować, przepraszać.
- ✓ Nie koncentruj się na trudnościach, aktywnie poszukuj rozwiązań.
- ✓ Nie rozpamiętuj niepowodzeń, wyciągaj z nich wnioski.

- ✓ Nie szukaj winnych.
- ✓ Ciesz się z drobnych sukcesów, z nich buduje się wielkie zwycięstwa.
- ✓ Nie brnij w kłamstwo, ono i tak się wyda.
- ✓ Problemy nie rozwiązują się same, odkładanie ich rozwiązania na później tylko je pogłębia.

Ucieczka z domu nie pomoże Ci rozwiązać żadnego z Twoich problemów, wręcz przeciwnie - wygeneruje nowe, jeszcze poważniejsze!

Pies jest elementem świata przyrody. Choć udomowiony tysiące lat temu, wciąż nie pozbył się swojej drapieżnej natury. Aby nie paść ofiarą psiej agresji, trzeba znać kilka podstawowych reguł rządzących jego psychiką.

- **Pies to drapieżnik**, w naturze zdobywał pożywienie w drodze polowania na inne zwierzęta, żyjąc w sforcie musiał walczyć z pobratymcami o dostęp do rozrodu i pokarmu.
- Przetrvanie psiego gatunku przez tysiące lat zależało od instynktów: polowania, walki, obrony terytorium, pilnowania zdobyczy, opieki nad szczeniętami. Instynkty te do dziś są aktywne i silniejsze od poczucia lojalności czy strachu przed karą.
- Pies rodzinę traktuje jako formę sfory, choć z reguły dobrze zna swoje miejsce, w pewnych sytuacjach może zareagować agresją.
- Psy mają swoje nastroje i emocje, najłatwiej poznać je po następujących oznakach:

Pies wesoły merda ogonem, wesoło poszczekuje, obniża tułów przyginając przednie łapy, podskakuje, kładzie się na grzbiecie i wystawia brzuch do głaskania.

Pies agresywny obnaża kły, jeży sierść na grzbiecie, kładzie uszy po sobie, wciska ogon między tylne łapy, warczy lub szczeka niskim, basowym głosem lub zajadle ujada.

- Nastroje i emocje psa są bardzo zmienne nigdy do końca nie wiemy, co może go rozdrażnić.
- Pogryzienie przez psa może być śmiertelne, gdyż atakuje on gardło, głowę, naczynia krwionośne na szyi i wewnętrznych powierzchniach ud.

Dlatego w kontaktach z psem powinieneś stosować się do następujących zasad:

- Nie próbuj głaskać **obcych** psów. Zabawa z obcym psem wymaga obecności i zgody jego właściciela.
- Nigdy nie przeszkadzaj psu w jedzeniu.
- Nie baw się ze szczeniętami, jeśli ich matka nie okazuje ci zaufania i sympatii.
- Nie odbieraj psu przedmiotów, które ten uznał za swoje.

- **Nie wchodzi bez zgody właściciela na teren pilnowany przez psa.**
- Gdy pies biegnie, **nie uciekaj**, bo uzna to za zaproszenie do pościgu. **Stać bez ruchu ściskając kolana, przyciskając brodę do klatki piersiowej i chroniąc ramionami twarz i głowę. Przewrócony zrób z siebie „jeża”.**
- Nie szczuj psem innych osób.
- Nie drażnij psów w klatce i za płotem. Taki pies cię zapamięta i ugryzie przy pierwszej dogodnej okazji.

Bezpański pies może być chory, szczególnie niebezpieczna jest wścieklizna. Roznoszą ją np. wolno żyjące lisy.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA NIELETNICH

Podstawowym aktem prawnym dotyczącym demoralizacji i przestępczości nieletnich jest **Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich z późniejszymi zmianami**. Przepisy zawarte w tej Ustawie dotyczą osób, które:

- **nie ukończyły 18 lat i są zdemoralizowane /np. piją alkohol, zażywają narkotyki, uciekają z domu, nie realizują obowiązku szkolnego (wagarują)/,**
- **będąc w wieku od 13 do 17 lat popełniły czyn karalny,**
- **nie ukończyły lat 21, a względem nich wykonywane są wcześniej orzeczone środki wychowawcze lub poprawcze.**

Przepisy Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich obejmują więc zarówno dzieci i młodzież popełniającą czyny karalne, jak i wykazującą przejawy demoralizacji.

Demoralizacja to zgodnie z przepisami Ustawy wszelkie zachowania rażąco sprzeczne z ogólnie obowiązującymi zasadami postępowania nieletnich wobec członków własnej rodziny, szkoły, zakładu pracy, innych ludzi i mienia /własności, majątku/, porządku publicznego.

W Ustawie wymieniono przykładowe okoliczności świadczące o **demoralizacji**. Są nimi naruszanie zasad współżycia społecznego:

- **popęlnienie czynu zabronionego;**
- **systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego;**
- **używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia;**
- **palenie papierosów;**
- **włóczystwo /np. wagar, ucieczki z domu/;**
- **udział w grupach przestępczych.**

W Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich podane jest określenie czynu karalnego, to znaczy czynu zabronionego przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w następujących przepisach kodeksu Wykroczeń (art. 51, art. 69 art. 74, art. 76, art. 85, art. 87, art. 119, art. 122, art. 124, art. 133, art. 143).

Środki wychowawcze mogą być stosowane zarówno wobec nieletnich, którzy wykazują przejawy demoralizacji, jak i tych nieletnich, którzy dopuścili się czynu

karalnego.

Tylko wobec nieletnich, którzy popełnili czyn karalny, sąd rodzinny może zastosować także środek poprawczy w postaci umieszczenia w zakładzie poprawczym.

Do środków wychowawczych stosowanych przez sąd rodzinny należą:

- ✓ **upomnienie;**
- ✓ **zobowiązanie do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody, do wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzenia się w stan odurzenia;**
- ✓ **ustanowienie nadzoru odpowiedzialnego rodziców lub opiekuna;**
- ✓ **ustanowienia nadzoru organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania – udzielających poręczenia za nieletniego;**
- ✓ **zastosowanie nadzoru kuratora;**
- ✓ **skierowanie do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją;**
- ✓ **orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów;**
- ✓ **orzeczenie przepadku rzeczy uzyskanych w związku z popełnieniem czynu karalnego;**
- ✓ **orzeczenie umieszczenia w rodzinie zastępczej, w odpowiedniej placówce opiekuńczo-wychowawczej albo ośrodka szkolno-wychowawczym;**
- ✓ **orzeczenie umieszczenia w zakładzie poprawczym;**
- ✓ **zastosowanie innych środków zastrzeżonych w *Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich* do właściwości sądu rodzinnego, jak również zastosowanie środków przewidzianych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.**

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich, podobnie jak i aktualnie obowiązujący kodeks karny, przewiduje możliwość, że nieletni, który po ukończeniu lat 15 dokona poważnego przestępstwa (zbrodni) np: zabójstwa, rozboju, gwałtu, ciężkiego uszkodzenia ciała, poniesie taką samą odpowiedzialność, jak osoba **dorośla**.

Dowiedzieliście się już, że używanie alkoholu, **palenie papierosów**, wprowadzanie się w stan odurzenia za pomocą narkotyków, to okoliczności świadczące o demoralizacji nieletnich.

Zanim dowiecie się więcej o zjawisku uzależnień, aby w odpowiednim momencie powiedzieć **NIE** w sytuacji, gdy ktoś będzie Was namawiał do spróbowania czegoś, co szkodzi przedstawimy podstawowe wiadomości na temat **ASERTYWNOŚCI**.

Człowiek może zachowywać się wobec innych prezentując trzy postawy:

- może być agresywny,
- może być uległy,
- może być asertywny.

Zachowanie agresywne polega na ochronie własnych praw i realizacji własnych celów w sposób, który narusza prawa drugiego człowieka. Chociaż można dzięki takiemu zachowaniu osiągnąć pewne korzyści, to jednak są one krótkotrwałe i skutkiem agresywnego zachowania jest niechęć innych do takiej osoby, izolowanie jej, nie zapraszanie do wspólnych zabaw i działań.

Zachowanie uległe prezentują osoby, które nie wierzą w to, że mają prawo do własnych przekonań, poglądów i uczuć. Myślą, że dzięki uległości uda im się uniknąć konfliktów, gniewu i niechęci innych. Taki sposób zachowania nie jest właściwy, nie możemy dobrowolnie rezygnować z psychologicznej wolności do bycia sobą.

Zachowanie asertywne jest jedyną właściwą formą zachowania w stosunkach z innymi ludźmi. Człowiek asertywny to taki, który akceptuje prawa, które przysługują jemu i innym ludziom. Jest dzięki temu szanowany, lubiany, wszyscy chcą z nim wspólnie uczyć się i pracować.

Asertywny sposób wyrażania złości oznacza, że koncentrujesz się na zadaniu, jakim jest zmiana niepożądanego rzeczywistości zewnętrznej, przy czym wyrażając gniew musisz pamiętać o tym, że nie wolno Ci naruszać praw innych ludzi. Możesz pozwolić sobie na działanie, mówienie (nawet głośne), które zmniejszy napięcie emocjonalne i uspokoi Cię. Musisz przy tym pamiętać o tym, że nie masz prawa ranić drugiej osoby. Właściwym jest stosowanie odpowiednich słów i stopniowanie swojej reakcji. Wypowiadane komunikaty zaczynaj od słowa „ja” zamiast „ty”. **Nie mów** „czy ty zawsze musisz zapominać o oddaniu w terminie moich płyt?” **mów** „jestem niezadowolony, że kolejny raz zapomniałeś przynieść moje płyty”.

Asertywne odmawianie polega na uczciwym, czytelnym, stanowczym i bezpośrednim powiedzeniu „nie” na czyjąś prośbę. Może się wiązać z ryzykiem pogorszenia bądź zerwania znajomości z drugą osobą, zwłaszcza gdy jest to osoba niedojrzała. Asertywna odmowa nie zawiera pretensji ani usprawiedliwień. Podczas asertywnego odmawiania należy koniecznie utrzymywać kontakt wzrokowy, mówić spokojnie, stanowczo. W celu złagodzenia efektu odmowy możemy podkreślić życzliwość wobec rozmówcy oraz gotowość utrzymania znajomości np. odmawiając prośbie kolegi mówimy „Nie, nie pójdę dziś z tobą do kina. Zaplanowałem dzisiejsze popołudnie w inny sposób. Ale z przyjemnością wybiorę się z tobą do kina w przyszłym tygodniu”.

Asertywne zachowanie się człowieka w sytuacji krytyki. Krytyka budzi nieprzyjemne emocje, lęk, poczucie winy, krzywdy, upokorzenie, złość. Często krytyka traktowana jest jako atak na poczucie wartości jednostki, zwłaszcza gdy ma charakter obraźliwy lub jest niekonstruktywna bądź raniąca. Podstawową zasadą asertywnego zachowania się w tej sytuacji jest potraktowanie krytyki jako opinii, którą inna osoba ma prawo wyrażać. Wówczas krytykowany może wyrazić własne zdanie, czyli zgodzić się bądź nie z krytyką. Takie podejście pozwala uniknąć sporów, broniąc siebie w sytuacji gdy obie strony mogą mieć rację, gdyż prezentują jedynie subiektywny punkt widzenia. Na przykład na krytykę wypowiedzianą w taki sposób „Jak mogłeś się tak ubrać! Na dworze upał, a Ty chodzisz w swetrze i długich spodniach! Ty chyba kompletnie zgłupiałeś! Musisz być całkowicie pozbawiony rozumu!”, możesz odpowiedzieć „Zgadza się z Tobą, że się dziś zbyt ciepło ubrałem. Dobrze, że zwróciłeś na to uwagę-zaraz się przebiorę. Natomiast nie podoba mi się forma w jakiej się do mnie zwracasz. Nie chcę, abyś

do mnie mówił w ten sposób.”

Asertywne krytykowanie innych jest równie trudne jak asertywne przyjmowanie krytyki. Nadając komunikat krytykujący kogoś mamy skłonność do agresji, prezentując negatywne emocje, z którymi nie radzimy sobie. Podstawowym błędem jest krytykowanie osoby, a nie jej konkretnego zachowania, które chcielibyśmy, aby uległo zmianie. Krytyka asertywna jest krytyką konstruktywną, jej rolą jest zachęcać osobę do zmiany zachowania, nie może ona ranić osoby, gdyż skupia się na własnych odczuciach i opiniach występujących w związku z postępowaniem drugiej osoby. Zamiast powiedzieć „Ty nigdy nie przychodzisz na czas!”, powiedz „ Jest mi przykro, kiedy muszę czekać na Ciebie tak długo!”

Jakie mam korzyści z zachowań asertywnych?

1. Jestem zadowolony z siebie.
2. Zachowuję szacunek dla siebie i innych.
3. Osiągam cele zawodowe i osobiste.
4. Posiadam wiarę we własne siły.
5. Jestem uczciwy wobec siebie i innych.
6. Mam poczucie kontroli nad własnym życiem.

PALENIE PAPIEROSÓW

- Wielu młodych ludzi sięga po papierosa chcąc dorównać rówieśnikom, aby przekonać ich o swej dorosłości, a także, aby być pewniejszym siebie, zaimponować kolegom lub też z chęci naśladowania dorosłych.
- Zanim sięgniesz po pierwszego papierosa musisz dowiedzieć się o grożących Ci niebezpieczeństwach związanych z paleniem tytoniu. Najważniejsze z nich to zdrowotne skutki palenia tytoniu. Palacze chorują na raka płuc **25 razy częściej** niż niepalący. Choroba ta może rozwijać się latami, ale też bardzo często atakuje osoby rozpoczynające palenie w bardzo młodym wieku. Do chorób nowotworowych spowodowanych używaniem wyrobów tytoniowych należą także rak krtani i rak przełyku. Do chorób, których powstanie związane jest z paleniem papierosów, należą choroby układu krążenia, takie jak, zaburzenie pracy serca, zmiany w składzie krwi, zapalenie żył. Zdaniem fachowców dym tytoniowy wywiera również szkodliwy wpływ na funkcjonowanie układu pokarmowego. Zęby palacza znacznie łatwiej ulegają próchnicy, niż ma to miejsce u osób niepalących. W jamie ustnej powstają owrzodzenia, a następnie krwawienia dziąseł. Trucizny zawarte w dymie tytoniowym powodują uszkodzenie błony śluzowej żołądka, co w konsekwencji powoduje powstanie wrzodów żołądka. Lekarze stwierdzają również, że substancje zawarte w dymie tytoniowym powodują zawroty i bóle głowy, trudności w skupieniu uwagi oraz szybkie męczenie się. To pokrótce najgroźniejsze konsekwencje tego nałogu. Pomogą one uświadomić Wam ogromną szkodliwość używania tytoniu. Do innych powodów, dla których nie warto palić papierosów, należą również względy estetyczne, czyli uświadomienie sobie, jak ujemny wpływ na urodę i świeżość mają papierosy, bądź też względy finansowe, czyli zdanie sobie sprawy z bezsensowności nałogu, który pociąga za sobą tak duże wydatki w skali miesiąca czy roku.
- Za przeciwstawieniem się temu nałogowi przemawia również wzgląd na

własne otoczenie.

- Powinieneś pamiętać o tym, że wszystkie wyżej wymienione niebezpieczeństwa związane z paleniem tytoniu dotyczą również osób, które są **palaczami biernymi** - czyli takimi, które same nie palą, a jedynie przebywają w zadymionych pomieszczeniach.

SKUTKI PICIA ALKOHOLU

- Każdy z Was zetknął się na pewno z konsekwencjami nadużywania alkoholu w swoim środowisku zamieszkania, na ulicy. Wiecie również jak negatywny wpływ wywiera alkohol na funkcjonowanie rodziny, wydajność nauki i pracy, obowiązkowość we wszystkich dziedzinach życia. Wydawałoby się, że przykłady z życia codziennego powinny być dostateczną przestrogą przed alkoholem.
- Podzielimy się teraz z wami informacjami na temat skutków spożywania alkoholu i niektórych problemów z tym związanych. Alkohol jest płynem, który powoduje okresowe, a czasem i trwałe zmiany w psychice, w sposobie myślenia i postępowania. Działa na mózg (centralny układ nerwowy) tak, jak środek usypiający i znieczulający (otępiający). Musicie pamiętać o tym, że chociaż łatwiej jest dokonać wyboru po wypiciu niewielkiej ilości alkoholu, nie oznacza to wcale, że jest to właściwy wybór. Wiele problemów z alkoholem lub z innymi środkami psychoaktywnymi rozpoczyna się wtedy, gdy ktoś przyzwyczaja się do tego, aby środek pomagał mu w rozwiązywaniu problemów, z którymi trudno jest mu poradzić sobie w inny sposób. W rzeczywistości alkohol nie jest sposobem radzenia sobie z problemami, gdyż tak naprawdę nie ułatwia znalezienia rozwiązania.
- Im większe stężenie alkoholu we krwi tym większe są rozmiary zaburzeń reagowania, myślenia i zachowania, które upośledzają sprawność człowieka i zdolność do racjonalnego postępowania. Wypicie większej ilości alkoholu prowadzi do uśpienia i zatrzymania kolejnych czynności mózgu, aż do stanu utraty równowagi i koordynacji, śpiączki, a w końcu do zatrzymania procesów niezbędnych do życia. Warto zastanowić się nad tym, do czego mogą doprowadzić zbyt wczesne kontakty z alkoholem młodych ludzi. Nie ma wątpliwości, że z używaniem alkoholu należy poczekać do pełnoletności. Na całym świecie, w tym także w Polsce **prawo zabrania sprzedaży napojów alkoholowych osobom przed ukończeniem 18 roku życia**, a w niektórych krajach nawet 21 roku życia.
- Zdaniem lekarzy i psychologów istnieją bardzo poważne uzasadnienia dla tych ograniczeń. Nawet niewielkie ilości alkoholu, niegroźne dla dorosłych, mogą uszkodzić procesy rozwojowe dzieci i młodzieży. Dotyczy to nie tylko rozwoju biologicznego, ale również procesów związanych z uczeniem się i zapamiętywaniem oraz rozwojem uczuciowym. Gdy człowiek ma kilkanaście lat budują się fundamenty jego umysłu i osobowości. W sposób obrazowy można powiedzieć, że alkohol wyplukuje cement z tych fundamentów.
- W młodości powstaje podstawowa mapa orientacyjna dla dalszej drogi życia - oszołomienie alkoholem dostarcza fałszywych informacji i drogowskazów, zamazuje bogactwo autentycznych przeżyć. Należy również pamiętać, że organizm młodych ludzi znacznie silniej reaguje na alkohol to znaczy znacznie szybciej uzależnia się, a tkanka mózgowa ulega szybszemu

uszkodzeniu, co w konsekwencji **prowadzi do całkowitego wyniszczenia organizmu i śmierci.**

- Zgodnie z art. 15 pkt.1 Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w przypadku wątpliwości co do pełnoletniości nabywcy sprzedający lub podający napoje alkoholowe **uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy.**

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE

- Polskie prawo zabrania sprzedawania i podawania alkoholu osobom niepełnoletnim. Jednak na setki różnych sposobów jesteś zachęcany, kuszony lub namawiany do picia alkoholu, palenia papierosów, zażycia narkotyków. **Dealera narkotyków**, czyli osobę oferującą lub sprzedającą narkotyki można spotkać właściwie wszędzie - w szkole, na boisku szkolnym, na dyskotece w kawiarni itp. Często jest to Twój szkolny kolega, były uczeń szkoły lub osoba obca. Zazwyczaj osoba ta sprawia przyjemne wrażenie, jest przyjacielska. Oferuje Ci coś nieznanego, nowego, przekonując Cię, że Twój koleżdy próbowali i po zażyciu tego środka poczujesz się fajnie, i „odlotowo”.
- Celem działania dealera jest doprowadzenie do uzależnienia a następnie czerpanie z tego korzyści materialnych. Powinieneś umieć dokonać trafnego wyboru. Odmów grzecznie i stanowczo mówiąc **NIE!**
- Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii nakłanianie nieletnich do zażywania narkotyków jest karalne. Dealer nie musi nawet sprzedawać narkotyków, wystarczy, że je daje lub częstuje nimi. **DEALER JEST PRZESTĘPCĄ.** Za nakłanianie nieletnich do zażywania narkotyków może trafić do więzienia.

Musisz wiedzieć o tym, że:

- posiadanie każdej ilości narkotyków jest zabronione;
- narkotyki są o wiele bardziej niebezpieczne dla dzieci niż dla dorosłych;
- u dorosłych fizyczna zależność od niektórych narkotyków może pojawić się dopiero po latach podczas, gdy u dzieci zdarza się, że nawet po kilku tygodniach /w przypadku heroiny niemal natychmiast/;
- są ludzie bardziej i mniej podatni na uzależnienia, nie ma jednak sposobu by to z góry przewidzieć.

Młodzi ludzie sięgają po środki psychoaktywne, bo:

- brak im wiedzy o działaniu i zagrożeniach ze strony używek;
- biorą koleżdy;
- wydaje im się, że pomagają zapomnieć o kłopotach;
- są dostępne;
- czują się bardziej dorośli;
- „aby się pobudzić”;
- „mogę się odprężyć”;
- „jest zabawnie”;
- „czuję się lepiej”.

Argumenty przeciw braniu narkotyków:

- ✓ **brak czasu dla przyjaciół i znajomych;**
- ✓ **spadek zainteresowania szkołą i nauką, wagary;**
- ✓ **wyniszczenie i mniejsza odporność organizmu;**
- ✓ **niska sprawność fizyczna;**
- ✓ **apatyczność, beznamiętny sposób mówienia;**
- ✓ **ryzyko zarażenia się żółtaczką i HIV;**
- ✓ **zaniedbany wygląd zewnętrzny;**
- ✓ **zażywanie narkotyków powoduje uzależnienie i wczesną śmierć.**

Alkohol, narkotyki, leki psychotropowe są groźne, gdyż upośledzają mechanizmy kontrolne człowieka powodując, że zachowuje się on w sposób, w jaki nigdy nie zachowałby się nie będąc pod ich wpływem. Ponadto osoby poddane działaniu tych środków popełniają znacznie częściej i więcej czynów zabronionych.

SEKTY - zagrożenie

Sekta - grupa społeczna charakteryzująca się izolacją względem otoczenia, wynikającą z własnego, odrębnego systemu wartości z mocno zaakcentowaną rolą przywódcy i sprawowanego kultu. Cechują ją silne więzi wewnętrzne oraz bezwzględna lojalność.

Gdy spotkasz sympatycznych i przyjaznych ludzi, którzy zaproszą cię na interesujące spotkanie, masz prawo domagać się od nich konkretnych odpowiedzi na pytania o:

- podstawowe cele grupy - czy grupa ich nie ukrywa? Czy nie są zbyt mgliste? Czy są jakieś niezgodności między tym, co członkowie grupy twierdzili na początku, a tym, czego dowiedziałeś się później? Czy z grupy oferującej pozareligijne cele, np. terapię, poprawę pamięci, korepetycje, naukę języka obcego - nie „zrobiła się nagle grupa religijna? Czy ta konkretna grupa w twoim mieście rzeczywiście realizuje to, o czym mówili jej członkowie?
- pełną jej nazwę oraz imię i nazwisko przywódcy,
- pozytywne i negatywne cechy organizacji.

Dopóki nie dowiesz się, z kim masz do czynienia:

- nie zwierzaj się nikomu z nowych znajomych ze swoich problemów,
- nie podawaj swojego numeru telefonu i adresu.

Pamiętaj, że większość werbowników grup psychomanipulacyjnych posługuje się oszustwem.

BEZPIECZEŃSTWO NA DRODZE

Wielokrotnie w ciągu dnia jesteś uczestnikiem ruchu drogowego. Czasem bywasz pieszym, czasem kierującym, a czasem pasażerem. Musisz wiedzieć, jak bezpiecznie i w zgodzie z obowiązującymi przepisami postępować w takich przypadkach.

Pamiętaj, że:

Pieszy to osoba znajdująca się na drodze poza pojazdem. Do nich zalicza się

osoby prowadzące, ciągnące lub pchające rower, motocykl, wózek dziecienny lub inwalidzki, a także osoby poruszające się samodzielnie po chodniku w wózku inwalidzkim. Za pieszego uważa się także osobę w wieku do lat 10 kierującą rowerem pod opieką dorosłych.

Pieszy ma obowiązek poruszania się po chodniku, a jeżeli droga nie jest wyposażona w chodnik, pieszy powinien poruszać się po poboczu. Kiedy droga nie posiada ani chodnika ani pobocza, można iść po jezdni. Idąc po poboczu lub jezdni należy poruszać się lewą stroną drogi i usuwać się z jezdni, jeśli nadjeżdża pojazd.

Piesi idący jezdnią muszą iść jeden za drugim. Na drodze, gdzie jest mały ruch i dobra widoczność, dwóch pieszych może iść obok siebie. Dobrze jest wkładać jasne ubranie lub umieścić na nim element odblaskowy.

Jezdnię należy przekraczać w miejscach do tego wyznaczonych, oznakowanych odpowiednimi znakami:

- znakiem P-10 - „przejście dla pieszych” (znak poziomy)

P-10

- znakiem D-6 - „przejście dla pieszych” (znak pionowy)

D-6

Jeżeli na drodze znajduje się przejście nadziemne lub podziemne dla pieszych, pieszy jest zobowiązany z niego korzystać.

przejście nadziemne

przejście podziemne

Pamiętaj, że nie wolno Ci!

– wchodzić na jezdnię bezpośrednio przed jadącym pojazdem, w tym również na

- przejściu dla pieszych,
- wchodzić na jezdnię spoza pojazdu lub innej przeszkody, która ogranicza widoczność,
- przechodzić przez jezdnię w miejscach o niedostatecznej widoczności /na wzniesieniach, zakrętach/, wchodzić na jezdnię, gdy na sygnalizatorze pali się czerwone światło dla pieszych,
- chodzić po torowisku pojazdów szynowych /tramwajów, pociągów/ w miejscach nie wyznaczonych, przebiegać przez jezdnię,
- zwalniać kroku lub zatrzymać się bez potrzeby podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko,
- wchodzić na torowisko, gdy zapory są opuszczone,
- wchodzić na jezdnię w miejscach odgradzonych barierkami.

Dziecko w wieku do lat 15 poruszające się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym musi używać elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu.

Zaleca się, aby dzieci nosiły elementy odblaskowe lub fluorescencyjne nawet w mieście, bowiem nie każda ulica jest oświetlona, a na pewno zwiększy się widoczność pieszego wśród ogromnej ilości kolorowych, pulsujących reklam. Ważne jest także to, jak i gdzie umieszczony zostanie element odblaskowy, aby spełniał swoją funkcję.

Dziecko w wieku 7 lat może korzystać z drogi tylko pod opieką osoby, która osiągnęła wiek co najmniej 10 lat. Nie dotyczy to strefy zamieszkania. Jeżeli znajdziesz się w strefie zamieszkania powinieneś wiedzieć, że:

D-40

D-41

- piesi mogą korzystać z całej szerokości drogi,
- kierowcy muszą przestrzegać dopuszczalnej, prędkości 20 km/h ,
- wszyscy kierujący pojazdami muszą ustępować pierwszeństwa pieszym.

Korzystanie przez pieszego z drogi dla rowerów jest i dozwolone tylko w razie braku chodnika lub pobocza. Pieszy, który z takiej drogi korzysta musi ustąpić pierwszeństwa rowerowi.

Zapamiętaj, że:

1. W Polsce obowiązuje ruch prawostronny. Oznacza to, że pojazdy powinny jechać jak najbliżej prawej krawędzi jezdni;
2. Kierujący pojazdami zobowiązani są ułatwić przejazd samochodom uprzywilejowanym tzn. takim, które wysyłając błyskowe sygnały świetlne i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie (takimi pojazdami są np. karetka pogotowia, straż, radiowóz policyjny) oraz w czasie jazdy mają włączone światła drogowe lub mijania;
3. Jeśli zauważysz taki pojazd nie wykonuj żadnych niepewnych, nerwowych ruchów, stanowczo ustąp pierwszeństwa przejazdu nie blokując przejazdu;
4. Uczestnicy ruchu powinni stosować się w kolejności do:
  - poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do

- kontroli,
- sygnałów świetlnych,
- znaków drogowych,
- przepisów ruchu drogowego;
- 5. Jeśli zbliżasz się do przejścia dla pieszych z sygnalizacją świetlną, na którym zapalone jest światło zielone, to mimo wszystko przed wejściem na jezdnię dokładnie sprawdź, czy przypadkiem nie nadjeżdża jeszcze rozpędzony pojazd (**wiedz, że nie wszyscy kierujący pojazdami zawsze stosują się do przepisów ruchu drogowego, a często ignorują je, uważają, że jeszcze zdążą przejechać przed pieszym, przeceniają swoje umiejętności, popisują się przed kolegami, aż wreszcie jeżdżą po wypiciu alkoholu**).

Jeżeli kierujesz rowerem musisz wiedzieć, że:

- drogi oznaczone znakiem

D-7

D-9

przeznaczone są wyłącznie dla pojazdów samochodowych, nie można więc poruszać się po nich rowerem;

- znak C-13 i P-23 oznacza drogę tylko dla rowerów;

C-13

P-23

- znak P-11, D-6a i D-6b oznacza przejazd dla rowerzystów.

P-11

D-6a

D-6b

Przejazd taki wyznacza się w poprzek jezdni i kierujący rowerami winni przekraczać jezdnię w tak oznaczonym miejscu. Kierujący pojazdem, który zbliża się do przejazdu dla rowerzystów musi ustąpić pierwszeństwa rowerowi znajdującemu się na przejeździe.

Natomiast kierującemu rowerem, na przejeździe dla rowerzystów zabrania

się:

- wjeżdżania bezpośrednio przed jadący pojazd;
- zwalniania lub zatrzymywania się bez uzasadnionej przyczyny;

Jeżeli kierujesz rowerem nie wolno Ci:

- jechać po drodze przeznaczonej tylko dla pieszych (np. po chodniku) chyba, że po chodniku jedzie na rowerze dziecko, które nie ukończyło 10 lat musi wówczas być pod opieką osoby dorosłej (wyjątkiem jest sytuacja, gdy brak jest drogi dla rowerów a na jezdni dozwolona jest prędkość powyżej 60 km/h, szerokość chodnika wynosi, co najmniej 2m - wtedy można jechać rowerem po chodniku);
- jechać obok innego uczestnika ruchu drogowego na jezdni;
- jechać bez trzymania kierownicy przynajmniej jedną ręką i bez trzymania nóg na pedałach;
- czepiać się innych pojazdów;
- przejeżdżać przez przejście dla pieszych (**musisz zejść z roweru i przeprowadzić go obok siebie**);
- jeździć bez wymaganego przepisami obowiązkowego wyposażenia roweru, w szczególności dot. **oświetlenia roweru**;
- jechać po autostradzie lub drodze ekspresowej.

Jadąc po drodze przeznaczonej dla ruchu rowerów i równocześnie pieszych, musisz zachować szczególną ostrożność i ustępować pieszym pierwszeństwa.

Zachowanie szczególnej ostrożności polega na zwiększeniu uwagi w takim stopniu, aby można było odpowiednio szybko reagować na warunki i sytuacje zmieniające się na drodze. **Zasada ta obowiązuje wszystkich uczestników ruchu.**

Ustąpienie pierwszeństwa pieszym to takie zachowanie się, które nie zmusi tych pieszych do zatrzymania się, zwolnienia kroku lub do jego przyspieszenia.

Podczas kierowania rowerem nieraz spotkasz się z koniecznością ustąpienia pierwszeństwa innym kierującym pojazdami. Oznaczać to będzie zmniejszenie prędkości jazdy lub nawet zatrzymania się, aby nie zmusić tych kierujących do zmiany kierunku jazdy lub do zmniejszania albo zwiększenia prędkości.

Kierować rowerem wieloosobowym (np. tandem) oraz przewozić na rowerze inną osobę może osoba, która ukończyła 17 lat.

Dziecko w wieku do 7 lat może być przewożone na rowerze tylko na dodatkowym siodełku zapewniającym bezpieczną jazdę.

Osoba która ukończyła lat 18 może kierować rowerem bez karty rowerowej.

Korzystając z drogi będziesz miał także do czynienia ze znakami drogowymi i sygnalami.

Znaki drogowe dzielimy na:

- pionowe, czyli te, które umieszczone są pionowo na słupkach, ścianach itp.;
- poziome, czyli takie, które malowane są na jezdni.

Znaki pionowe dzielą się z kolei na:

- znaki ostrzegawcze;
- znaki zakazu;
- znaki nakazu;
- znaki informacyjne.

Wszyscy uczestnicy ruchu drogowego powinni wiedzieć, kto może wydawać im polecenia lub sygnały. Osoby do tego upoważnione to:

- policjanci,
- żołnierze zabezpieczający przejazd kolumny wojskowej, albo uczestniczący w akcji ratowniczej,

- funkcjonariusze Straży Granicznej w strefie nadgranicznej,
- inspektor Inspekcji Transportu Drogowego,
- umundurowany inspektor kontroli skarbowej lub funkcjonariusz celny,
- pracownik kolejowy na przejeździe kolejowym,
- pracownicy zarządu drogi,
- kierujący autobusem szkolnym w miejscach postoju związanych z wsiadaniem lub wysiadaniem dzieci,
- osoby nadzorujące bezpieczne przejścia dzieci przez jezdnię (tzw. „stopki” – pamiętajcie, są to osoby, które chcą Wam pomóc bezpiecznie dotrzeć do szkoły i domu. **Nie można ignorować ich próśb i poleceń, czuwają nad Waszym bezpieczeństwem i dlatego zasługują na szacunek**).

Będąc uczestnikiem ruchu drogowego - szczególnie wtedy, gdy kierujesz rowerem - musisz wiedzieć, że:

WYMIJANIE - to przejeżdżanie /przechodzenie/ obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w przeciwnym kierunku.

OMIJANIE - to przejeżdżanie /przechodzenie/ obok nieporuszającego się pojazdu, uczestnika ruchu lub przeszkody.

WYPRZEDZANIE - to przejeżdżanie /przechodzenie/ obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w tym samym kierunku.

WŁĄCZANIE SIĘ DO RUCHU - to jeden z najtrudniejszych manewrów i następuje wtedy, gdy wyjeżdżamy z:

- pola na drogę,
- ze strefy zamieszkania,
- z drogi dla rowerów,
- z drogi która nie jest drogą publiczną np. osiedlowej,
- z nieruchomości np. stacji benzynowej czy bramy budynku.

Pamiętaj, że!

Każdy rower musi być wyposażony w sygnał o nieprzerwałym dźwięku (dzwonek lub klakson), przynajmniej jeden sprawny hamulec, światła świecące barwy białej z przodu, światła świecące barwy czerwonej oraz odblaskowe o kształcie innym niż trójkąt z tyłu.

Kierując rowerem jesteś KIERUJĄCYM, czyli osobę, która kieruje pojazdem. KIEROWCĄ zaś nazywamy osobę posiadającą uprawnienia do kierowania pojazdem wyposażonym w silnik.

To tylko część informacji. Jeżeli chcesz zdać egzamin na kartę rowerową sięgnij do „Kodeksu rowerzysty”.

Kartę rowerową możesz otrzymać, jeżeli ukończyłeś 10 lat, znasz przepisy ruchu drogowego i potrafisz kierować rowerem. **Wydaje ją nieodpłatnie dyrektor szkoły.**

Kiedy jedziesz z mamą lub tatą samochodem musisz wiedzieć, że:

- na siedzeniu obok kierowcy możesz usiąść tylko wtedy, gdy masz ukończone lat 12 i tylko pod warunkiem, że zapniesz pasy bezpieczeństwa. Dzieci do lat 12 na

tym siedzeniu mogą jechać tylko w specjalnym foteliku, chyba że ich wzrost wynosi powyżej **150 cm**.

Jeżeli korzystasz ze środków komunikacji miejskiej (np. tramwaj, autobus) pamiętaj, aby:

- nie wsiadać po usłyszeniu sygnału;
- nie włączać urządzeń alarmowych;
- nie wychylać się przez okno;
- kasować bilet;
- ustępować miejsca starszym;
- nie wkładać ważnych dokumentów lub pieniędzy do plecaków lub toreb noszonych na ramieniu - **są łatwym łupem dla złodzieja**.

BEZPIECZEŃSTWO NAD WODĄ

Pamiętaj o tym, że woda – nawet ta pozornie najspokojniejsza – jest groźnym, niebezpiecznym żywiołem, a większość utonięć jest rezultatem lekkomyślności ludzi, korzystania z kąpeli w miejscach nie strzeżonych!

Dlatego:

- kąpiemy się tylko w miejscach odpowiednio zorganizowanych i oznakowanych
- stosujemy się do regulaminu kąpieliska i poleceń ratowników
- nie zakłócamy wypoczynku i kąpeli innych osób, przede wszystkim: nie krzyczymy, nie popychamy się, nie zaśmiamy terenu
- magnetofony i odbiorniki radiowe zostawiamy w domu.

Znajdując się na basenie, kąpielisku czy plaży poświęć chwilę czasu na przeczytanie regulaminu, który tam obowiązuje.

Dowiesz się wtedy:

- ✓ w jaki sposób można korzystać z obiektów znajdujących się na terenie kąpieliska;
- ✓ kto zarządza kąpieliskiem i kiedy jest czynne;
- ✓ kto czuwa nad bezpieczeństwem kąpiących się osób.

Nie wolno!

- ✓ wchodzić do wody wbrew zakazowi ratownika oraz w czasie, w którym wywieszona jest czerwona flaga;
- ✓ niszczyć urządzeń i sprzętu kąpieliska;
- ✓ niszczyć znaków żeglugowych odgradzających kąpielisko od szlaku żeglugowego, wód otwartych lub miejsc, w których kąpiel jest zabroniona.

**Wykaz Specjalistów ds. Prewencji Kryminalnej
Komend Rejonowych i Powiatowych Policji na obszarze działania KSP**

1. Komenda Rejonowa Policji Warszawa I

asp. sztab. Małgorzata Stupka
tel. (022) 603-77-40
asp. Andrzej Sitko
sierż. Marcin Żórawski
tel. (022) 603-71-32

1. Komenda Rejonowa Policji Warszawa II

podkom. Krzysztof Mróz
mł. asp. Katarzyna Świątek
tel. (022) 603-12-66

2. Komenda Rejonowa Policji Warszawa III

mł. asp. Jan Gontarz
tel.(022) 603-67-11
mł. asp. Monika Radomska

3. Komenda Rejonowa Policji Warszawa IV

mł. asp. Agnieszka Makowska
tel. (022) 603-72-05
tel. kom. 509-069-720

1. Komenda Rejonowa Policji Warszawa V

asp. Tomasz Kubas
tel. (022) 603-10-17

2. Komenda Rejonowa Policji Warszawa VI

sierż. Marta Sulowska
tel. (022) 603-81-94

3. Komenda Rejonowa Policji Warszawa VII

asp. Joanna Węgrzyniak
tel. (022)603-86-35

8. Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim

mł. asp. Daniel Niezdropa
tel. (025) 759-72-18

9. Komenda Powiatowa Policji w Piasecznie

Halina Kędziora – Kula,
asp. Maciej Piotrowski,
tel. (022) 604 52 34

10. Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Mazowieckim

mł. asp. Katarzyna Zych
tel. (022) 604-22-14;

11. Komenda Powiatowa Policji w Otwocku:

mł. asp. Anna Wasilewicz
tel. (022) 604-12-46

12. Komenda Powiatowa Policji w Legionowie

mł. asp. Robert Szumiata
tel. (022) 604-83-31

13. Komenda Powiatowa Policji w Wołominie

st. sierż. Teresa Tarach
tel. (022) 604-72-23 wew. 112 lub 113

14. Komenda Powiatowa Policji w Pruszkowie

mł. asp. Iwona Ostrowska
tel. (022) 604-63-11

15. Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Mazowieckim

mł. asp. Iwona Jurkiewicz
tel. (022) 604-43-12;

16. Komenda Powiatowa Policji Warszawa Zachód

kom. Ewelina Gromek-Oćwieja,
mł. asp. Piotr Kucharski
sierż. Monika Adamczyk
tel.(022) 604-32-53